

REX INGRAM -

Moviemaker

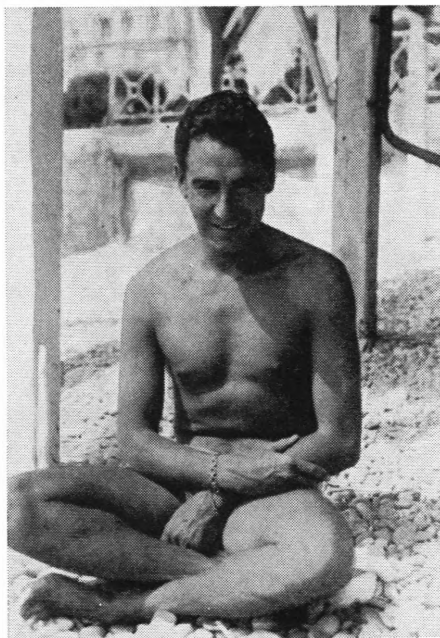
Af Liam O'Laoghaire

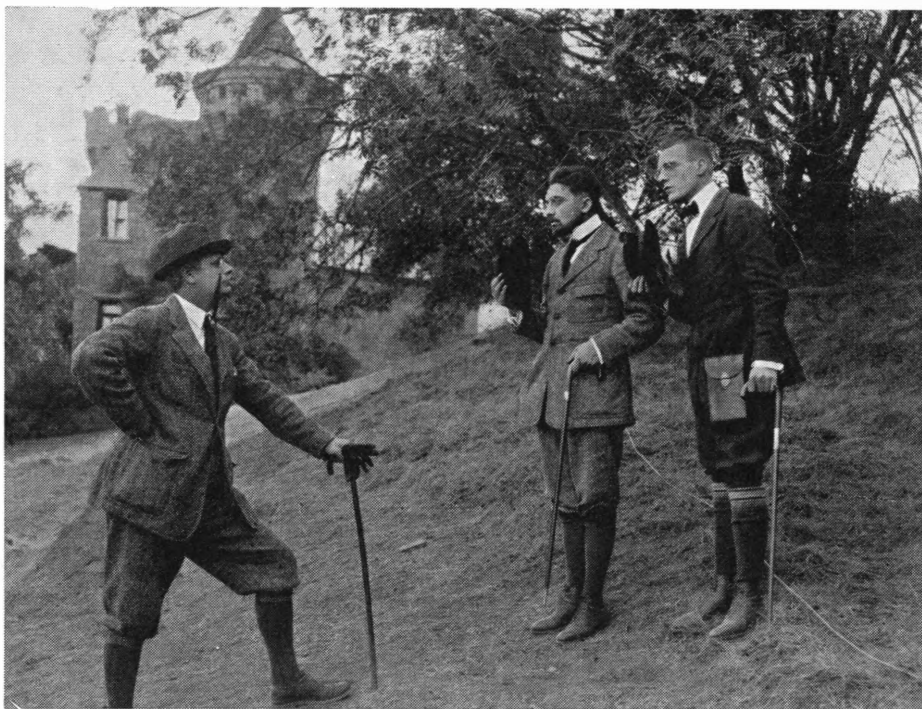
Mange er de filminstruktører, som nød stor berømmelse i stumfilmens dage, og som i dag enten er glemt eller kun husket for en enkelt af deres film. Tænk blot på *Cruze* („The Covered Wagon“), *Robertson* („Dr. Jekyll and Mr. Hyde“) og *Ingram* („The Four Horsemen of the Apocalypse“). Det forekommer noget uretfærdigt og alt for nemt at skulle acceptere denne vilkårlige måde at klassificere på, og det er på tide, at man nøjere efterforsker de instruktører, som gav filmkunsten dens stil og traditioner.

Ingram var en af de mest farverige skikkelser i tyvernes Hollywood; takket være sin meget individualistisk prægede og ansvarsbevidste holdning over for filmen angav han mere krævende retningslinier, hvad der både blev bemærket af kritikken og af publikum. Men i disse neorealismens og den overforfinede klipnings tider er det tydeligt nok forbundet med besvær at bygge bro over afgrunden mellem hans tid og vor. Ingram var på mange måder typisk for tyverne. Han kom ikke med noget budskab. Hans film tyngedes ofte af litterært arvegods. Han var frem for alt romantiker, frydede sig over det makabre og det eksotiske, over de smukke helte og de forførende heltinder. Hans næsten barnlige glæde over de historier, han selv valgte at arbejde med, åbenbarede sig i rammende og smukt komponerede billeder. Der var over ham netop den særegne form for mangel på modenhed, der finder sin tilflugt i kunstnerisk skaben. Hans privatliv var næsten lige så romantisk som hans film. Men på samme tid troede han på sit arbejde og elskede det, han besad en fin og forsigtigt

afvejende intelligens, og han var modig nok til at angribe den industri, inden for hvis rammer han fandt det umuligt at instruere netop de film, som lå ham på sinde. Dette forklarer, at han ganske pludselig tog afsked med filmen i 1932, da han var kun 39 år gammel. Han var stolt og selvrådig og nægtede at indgå kompromis'er med det bureaukratiske sy-

Rex Ingram i Nice 1927.





Alan Hale, Jean Hersholt og Henry Klaus i „De fire Ryttere“.

stem, som sprang frem i Hollywood efter 1926, et år, som i mange berømte instruktørens øjne sætter punktum for en æra, der styredes af den enkelte filmkunstner. Hans eneste tonefilm „Baroud“ (1931) viste på trods af sine mange fejl, at Ingram langt fra var færdig som filminstruktør. At han siden da og frem til sin død i 1950 aldrig kom til at instruere nogen film, må betegnes som et tab for filmkunsten.

Rex Ingram blev født i Dublin, Irland, den 15. januar 1893 i Grosvenor Square nr. 58. Hans far, Francis Ryan Montgomery Hitchcock, var protestantisk præst og havde udmærket sig som lærer ved Trinity College i Dublin, ligesom han havde udgivet mange teologiske og historiske værker. Hans mor, der var datter af major Ingram i Dublins brandkorps, døde, da han var 15 år gammel. Han havde en broder, Clere, der var med i 1. verdenskrig, og som modtog mange udmærkelser fra den britiske regering.

Kort efter Rex's fødsel rejste familien fra Dublin og bosatte sig i den kønne landsby Kinnitty, der ligger i Irish Midlands. Rex og broderen blev undervist af pastor Hitchcock, før de kom i skole. Rex tilbragte sin barndoms sidste år ved St. Columba's College, der ligger i det bakkede landskab omkring Dublin, et landskab, der er fuld af en pittoresk og romantisk charme.

Han var som dreng meget fantasirig og holdt af at tegne, var i øvrigt god til sport og drømte om at blive bokser. Men han var på ingen måde en gennemført udadventt type. Han kunne være tungsindig og impulsiv, faldt hen i lange perioder af tavshed og vågnede måske pludselig op til vildt entusiastiske planer og ideer. Han var ofte oppe at skændes med sine lærere og blev engang smidt ud af skolen, fordi han ikke ville finde sig i at blive tyranniseret af læreren. Han drømte om eventyr, og da en ven af hans far tilbød ham et

job i New Haven, Connecticut, modtog han tilbudet med glæde og rejste til Amerika for aldrig siden at vende tilbage til Irland. Hans tilværelse formede sig på den tid ikke alt for nemt, men senere indmeldte han sig på The Yale School of Fine Arts som elev hos billedhuggeren *Lee Lawrie*, der stadig taler om sin unge elev med stor hengivenhed. Omkring 1913 mødte han *Charles Edison*, en søn af opfinderen, og hans filminteresse begyndte at tage form. Han havde allerede skrevet noveller, da han tog til New York og sprang ind i filmens, også dengang, vilde, besynderlige verden. Han delte et atelier med kunstneren *Thomas Hart Benton*, som han narrede ind i filmindustrien via bokseringen. Benton omtaler sin bohème-tid med Ingram i „An Artist in America“. Rex arbejdede som skuespiller, manuskriptforfatter og alt-muligmand hos „Edison“, „Vitagraph“ og „Fox“. For det sidstnævnte selskab skrev han manuskripter til den danske skuespillerinde *Betty Nansen*, der spillede i „The Wonderful Adventure“ og „Should a Mother Tell“, og til *Thea Bara*, der spillede i „Fires of Hate“. Rex Ingram spillede selv sammen med *Lilian Walker*, *Leah Baird* og *Clara Kimball Young*.

I 1916 instruerede han sin første film, „The Great Problem“. Det var for „Bluebird“, og han skrev selv manuskriptet; *Violet Mersereau* spillede hovedrollen. Rex Ingram var på det tidspunkt kun 23 år gammel. Samme år instruerede han „Broken Fetters“, „Chalice of Sorrows“ (en „mexicansk“ udgave af „Tosca“) og „Black Orchids“. I de sidste to film blev hovedrollen spillet af *Cleo Madison*, en skuespillerinde, som Ingram beundrede, og det er interessant at lægge mærke til, at han senere (1922) under titlen „Trifling Women“ genindspillede „Black Orchids“. Hans følgende film indtil 1918 omfatter „Reward of the Faithless“ (der foregår i Rusland), „The Pulse of Life“ (Capri og New York), „The Flower of Doom“ (Chinatown), „The Little Terror“ (cirkusmiljø), „His Robe of Honour“ og „Humdrum Brown“, de sidste to med *Henry B. Walthall*. Alle disse film blev meget rost for deres billedmæssige rigdom og gode spil; man må beklage, at de ikke mere er tilgængelige. Ingram fik i disse film lejlighed til at dyrke det bizarre og det groteske, og det blev sagt om ham, at samtlige dværge og puk-

kelrygge i Hollywood havde skrevet kontrakt med ham. Han befolkede sine film med sære og frastødende eksistenser, og en af de vigtigste roller i „Black Orchids“ besatte han med en abe.

På dette tidspunkt skiftede han til sin mors navn, og i 1915 giftede han sig med *Doris Pawn*, en *serial queen* og en tiltrækkende blondine, der i sin fritid læste *Omar Khayam* og spillede golf. Ægteskabet varede ikke længe, og i 1918 meldte Ingram sig til de canadiske luftstyrker; han kunne på grund af sin britiske nationalitet ikke blive optaget i den amerikanske hær. En alvorlig flyveulykke tvang ham til at vende tilbage til det civile liv, og det følgende år tilbragte han i yderste forarmelse i Hollywood. Det var på dette tidspunkt, han mødte *von Stroheim*, med hvem han sluttede et oprigtigt og livslangt venskab. I 1920 lavede han to film for „Universal“ – „The Day She Paid“ efter en *Fanny Hurst*-historie om mannequiner, og „Under Crimson Skies“, en spændingsfilm med *Elmo Lincoln*. Derpå flyttede han til „Metro“, for hvem han instruerede „Shore Acres“ og „Hearts Are Trumps“, begge filmatiseringer af teaterstykker. I disse to film medvirkede en ny ung skuespillerinde, som i sin næste film vandt stjernepositionen – *Alice Terry*.

Det så ikke alt for godt ud hos „Metro“, da filmudlejeren *Marcus Loew* havde fundet ud af, at han havde lyst til selv at eje et produktionselskab. Han havde øst en mængde penge i firmaet, og det så i begyndelsen ud til, at han ville tabe dem alle. Firmaets leder *Richard Rowlands* var meget mod sin vilje blevet overtalt til at købe rettigheder til den sidste roman af *Blasco Ibanez*, og den ansatte manuskriptforfatter *June Mathis* var fast besluttet på, at hendes protegé *Rudolph Valentino* skulle spille hovedrollen og Rex Ingram instruere. Ingram havde allerede opdaget Valentino og glædede sig til at hjælpe den unge skuespiller op blandt stjernerne. *Alice Terry* skulle være filmens kvindelige stjerne, og derpå begyndte indspilningen af en film, som siden viste sig at blive en af alle tiders kassesucceser. Ingram havde allerede fra sin første tid hos „Metro“ knyttet en glimrende ung fotograf, *John Seitz*, til sig, og med sin fortrinligt udvalgte stab af skuespillere og teknikere kastede han sig nu ud i indspilningen af en af



De Garcia Fuerburg som Robespierre i „Scaramouche“.

filmhistoriens bedrifter. Efter flere måneders koncentreret og samvittighedsfuldt arbejde blev „The Four Horsemen of the Apocalypse“ præsenteret ved to samtidige førforevisninger, den ene i The Ritz Carlton Hotel i New York for en specielt indbudt kreds, den anden i Nice for Ibanez. Dette fandt sted i februar 1921. Filmen gjorde et voldsomt indtryk. Ingram, Valentino, Alice Terry, June Mathis og John Seitz vågnede den næste dag op til berømmelsen. Ibanez gav filmen sin velsignelse, og Marcus Loew gav Ingram carte blanche til at fortsætte med de film, han havde lyst til at instruere.

Den samme stab indspillede dernæst „The Conquering Power“, en filmatisering af „Eugenie Grandet“, takket være et mere intimt format omtalt som Ingrams „little masterpiece“. Selv foretrak han da også denne film for „The Four Horsemen of the Apocalypse“. Derefter kom den mere prosaiske „Turn to the Right“; Ingram havde da brudt med Valentino og Mathis. Han instruerede filmen, et lystspil, for at glæde sin beskytter Loew. Det

er værd at notere, at Ingrams humoristiske sans, som var et væsentligt træk ved hans personlighed, i filmene altid tog sig ud som en slags skoledrengekådhed, selvbevidst og forceret.

„The Prisoner of Zenda“ i 1922 skænkede ham endnu flere laurbær og blev i sin tid meget beundret, men den lider under en alt for tydelig trofasthed over for romanen, og i dag knirker den fælt. Den var med til at bringe to stjerner frem i søgelyset, *Ramon Novarro* og *Barbara la Marr*; begge plus *Lewis Stone* spillede med i „Trifling Women“, en dyster, næsten *Marlowe'sk* tragedie.

I 1923 begyndte Ingram, som nu havde giftet sig med sin stjerne Alice Terry og desuden modtaget en ærestitel fra Yale, at blive træt af Hollywood. I Florida og på Cuba indspillede han efter eget manuskript, bygget over *John Russells* fortælling „The Passion Vine“, „Where the Pavement Ends“, og han mødte her den unge *Rosita Ramirez*, som kom til at spille med i flere af hans senere film. „Where the Pavement Ends“ er en tragisk *South Sea romance*; den var billedmæssigt fantastisk smuk og peger frem mod Ingrams senere tendens til at forelske sig i lokalkoloritten, som han dyrkede ind til mindste enkelthed.

Før året var omme, vandt han en ny stor sejr med *Sabatini*-filmen „Scaramouche“, hvor trekløveret Stone-Terry-Novarro var i topform. I denne film levendegjorde Ingram den franske revolution, og filmen var rig på virkningsfulde skildringer i birollerne og glødende af spænding og livlighed. „Scaramouche“ blev Ingrams sidste film i Hollywood.

På en rejse, som Ingram i 1923 foretog til Nord-Afrika for at indspille „The Arab“, stimuleredes hans interesse for befolkningen på Middelhavets sydlige kyster, og i det følgende år etablerede han sig i et filmatelier i Nice og indspillede sin anden Ibanez-filmatisering, „Mare Nostrum“. Han følte selv, at dette var hans mesterværk, og med utrættelig energi koncentrerede han sig i over et år om opgaven. Filmen blev et lidenskabeligt vidnesbyrd om hans kærlighed til sit nye hjem og den europæiske stemning, som han savnede på den amerikanske vestkyst. I „Mare Nostrum“ overgik Alice Terry sig selv som spionen Freya, og *Antonio Moreno* åbenbarede nye følelsesdybder i rollen som den spanske kaptajn Ferragut.

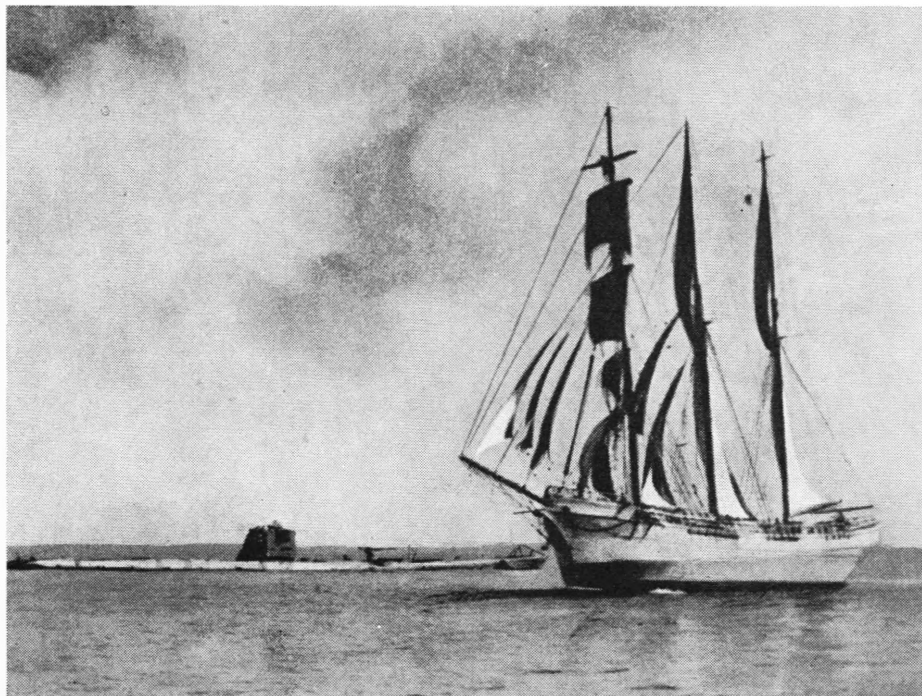
Filmen blev berømmet af kritikerne, men blev ikke så populær, som den havde fortjent.

Mens Ingram var i Hollywood, fulgte han med stor interesse filmproduktionen i Europa. Han beundrede de film, der kom fra Tyskland og Rusland. Han var blandt de første, der hyldede „Panserkrydseren Potemkin“, og han beundrede i ganske særlig grad *Paul Wegeners* spil i „Golem“. Han bad Wegener komme til Amerika for at spille i en film, men Wegener kunne ikke få det arrangeret. Da Ingram i Nice fik chancen for at anvende ham, engagerede han ham til at spille den uheldsvangre skurk i „The Magician“. Denne ujævne film rummer mange fascinerende afsnit og er et tidligt eksempel på skrækfilm. I denne film vandt et nyt Ingram-fund, *Ivan Petrovitch*, en pæn succes.

Ingram stod på dette tidspunkt på sin karrieres højde. Han ejede sit eget filmstudie i Nice, og han havde en for ham kun meget

lidt bindende aftale med „Metro-Goldwyn-Mayer“. Berømtheder, der besøgte Rivieraen, søgte hans selskab, og han blev kendt som Nices ukronede konge. Men det gik ned ad bakke med helbredet, der aldrig havde været særlig robust. Han havde ført en anstrengende tilværelse og søgte hvile i sydets solskin og ved billedhuggeriet, som altid havde en stor plads i hans hjerte. I Hollywood ændrede film-situationen sig – tendensen gik nu i retning af de mere strømliniede film. Ingram mistede en værdifuld assistent i John Seitz, der havde været sammen med ham fra hans første dage hos „Metro“. Seitz vendte tilbage til Hollywood, hvor han stadig laver film; han har været medarbejder på film som „Kvinden uden samvittighed“ og „Sunset Boulevard“. Mange intriger og skænderier udspandt sig i forbindelse med ejerforholdet til studierne i Nice, og da Ingram var færdig med „The Garden of Allah“ (1927), blev hans kontrakt med „M-G-M“

„Mare Nostrum“.



ikke fornyet. Det ville være synd at sige, at han og *Louis B. Mayer* var gode venner.

De sidste dage i Ingrams karriere som filminstruktør nærmede sig. „The Three Passions“, bygget over en *Cosmo Hamilton*-roman om arbejdsgivere og arbejdere, havde gode scener og var i øvrigt fotograferet af *L. H. Burel*, der også fotograferede „Baroud“, en spændingsfilm, der foregik i Atlas-bjergene, men som var optaget i terrænet omkring Nice. I denne sin første talefilm spillede Ingram selv hovedrollen og gjorde det så godt, at *Clarence Brown* forsøgte at overtale ham til at tage mod en ny Hollywood-kontrakt. Men Ingram besluttede sig til, at det nu skulle være slut med hans filmdage, og tog til Cairo og Alexandria, hvorfra han sammen med sin charmerende kone *Alice Terry* vendte tilbage til Hollywood. Fra Hollywood tog han ofte på rejse til Mexico og det caribiske hav, og han skrev to romaner, „The Legion Advances“ og „Mars in the House of Death“. Senere havde han sikkert gerne igen indspillet film, og han var for øvrigt på tale, da „Hvem ringer klokkerne for?“ skulle filmatiseres. Men Ingram satte sin uafhængighed højere end nogen ydre berømmelse, og han var ikke indstillet på at skulle bøje ryg for de nye herrer i Hollywood. I 1950 døde han af blodstyrning; hans trofaste kone *Alice* var ved hans side. Han ligger begravet i Forest Lawn Memorial Park i Glendale i Californien.

Denne bemærkelsesværdige mand levede i sandhed et rigt og fængslende liv. Han kom fra en fjern irsk landsby, erobrede den nye verden, skabte sig et nyt virkefelt på Middelhavets kyster, vandt sine medarbejdes kærlighed og beundring og al den ære, som kun de herskende kan skænke. Fra den franske regering modtog han æreslegionens kors, Beyen af Tunis udmærkede ham med en orden.

Rex Ingram besad en lidenskabelig kærlighed til den korrekte detaille og samlede alle de oplysninger, han overhovedet kunne fremskaffe, om de lokaliteter, mennesker og skikke, som han skulle bruge i sine film. Hans fine billedsans og evne til at få det bedste ud af sine skuespillere gjorde det altid fascinerende at se hans film. Gennem hele Ingrams produktion, fra hans første store stumfilm „The Four Horsemen of the Apocalypse“ og frem til „Baroud“, hans eneste talefilm og hans sidste film, løber hans konsekvente stil som en rød tråd. Det er indtrykket af denne trofasthed over for stilen, der holder sig længe efter, at den tåbelige handling er glemt.

Man kan ikke lade være med at tænke på de mange planer, som Rex Ingram aldrig fik realiseret – en filmatisering af „Christian Wahnschaffe“ eller af „Boule de Suif“ (den sidste i samarbejde med von Stroheim), af „Travailleurs sur la mer“ eller af „Borger Toussaint“. Og man bedrøves over, at denne talentfulde kunstner aldrig i sine sidste tyve leveår kom til at iscenesætte nogen film.

